

STATENS FORSVARSHISTORISKE MUSEUM

Forskningsplan 2006-2009

I henhold til lov nr. 224 af 27. marts 1996 om forskning ved arkiver, biblioteker, museer mv. skal Statens Forsvarshistoriske Museum udarbejde en flerårig forskningsplan, der skal forelægges museets rådgivende forskningsudvalg til udtalelse.

Hovedområde for museets forskning

Statens Forsvarshistoriske Museums ansvarsområde og status defineres i de årlige finanslove. I finansloven for 2005 § 21.33.15 bestemmes det således, at:

Statens Forsvarshistoriske Museum er et kulturhistorisk specialmuseum til belysning af det danske forsvars historie samt en international våbensamling, der viser våbnenes udvikling fra krudtets indførelse i midten af 1300-tallet til i dag.

Ved Kulturministeriets bekendtgørelse nr. 586 af 8. juli 1997 har kulturministeren fastsat, at Tøjhusmuseet, det nuværende Statens Forsvarshistoriske Museum, er omfattet af lov nr. 224 af 27. marts 1996 om forskning ved arkiver, biblioteker, museer m.v. I denne lov fastslås det, at:

§ 2. Institutionen udarbejder en flerårig forskningsplan inden for rammerne af de forskningsmæssige hovedområder, som er godkendt af kulturministeren. Institutionen udarbejder endvidere en årlig forskningsberetning. Forskningsplanen og den årlige forskningsberetning sendes til Kulturministeriet sammen med forskningsudvalgets udtalelse, jf. § 3, stk. 3.

§ 6. Institutionen kan mod betaling påtage sig løsning af forsknings-, udviklings-, udrednings- og rådgivningsopgaver.

§ 7. Institutionen deltager i uddannelsen af forskere inden for sit arbejdsområde.

§ 8. Institutionen kan deltage i nationale og internationale forskningsprogrammer og modtage midler fra forskningsråd, fonde og lignende.

§ 9. Institutionen skal offentliggøre sine forskningsresultater. Særlige hensyn kan dog begrunde afvigelser fra denne regel.

Statens Forsvarshistoriske Museum skal altså forske i det danske forsvars historie og den internationale våbenudvikling. Resultaterne af denne forskning skal offentliggøres, og museet skal deltage i uddannelsen af forskere inden for sit arbejdsområde.

Denne forskning udgør én af museets tre hovedopgaver ved siden af sikring af kulturarven og formidling. De tre hovedopgaver hænger snævert sammen. Forskningen skal uddybe vores viden om museets genstande - men den er også medvirkende til at definere genstandssamlingen, idet den er en væsentlig forudsætning for en kvalificeret indsamling. Formidlingen skal ske på grundlag af genstande og forskning - men forskningen skal også give nye vinkler på genstandene og dermed være med til at definere formidlingsaktiviteterne. Målsætningen for museets forskning i den kommende periode må derfor ses i sammenhæng med museets øvrige strategiske indsatsområder.

Målsætning for museets forskning 2006-09

Museet vil i den kommende 4-årige periode koncentrere sine ressourcer om følgende hovedmål:

Etablering af en ny permanent udstilling i Tøjhusmuseet
Etablering af nyt hovedmagasin
Forbedring af sikringsforholdene

Kernen i den museumsfaglige aktivitet vil være en ny permanent udstilling, og derfor vil rammerne for forskningen naturligt tage udgangspunkt i konceptet for den nye udstilling "Krig og menneske".

Den nye udstilling vil være bygget op om 5 hovedafsnit:

En kronologisk rygrad, der belyser Danmarks krige gennem de seneste 500 år, baseret på 'ikon-genstande', 'spor' og en studiesamlings-/fakta-del omkring 25 krige spredt jævnt over perioden
En temaudstilling om krig som begreb, der bl.a. vil afsøge krigens grænser i forhold til samfundet gennem tiderne
En temaudstilling om krigens redskaber, dvs. en våbenhistorisk udstilling
En temaudstilling om krigens aktører, dvs. mennesker i krig
En temaudstilling om krigens landskab, der vil belyse krigens fødekæde og tilpasning til omgivelserne, bl.a. i forhold til de teknologiske muligheder for observation, kommunikation og bevægelse

Museets forskning vil i den kommende periode være tæt knyttet sammen med arbejdet på dette projekt, og den vil derfor i vid udstrækning ligge indenfor eller tage udgangspunkt i de forskellige udstillingsafsnits temaer.

Forskningen vil ligge på tre niveauer.

En teoretisk forskning omkring de centrale begreber i temaudstillingerne
Opbygningen af 'vidensbaser' omkring de enkelte krige mhp. enheder, udrustninger, forløb m.v.
En genstandsrelateret forskning, der skal være med til at fremfinde og belyse de mest relevante genstande i udstillingen.

Disse hovedlinjer vil også i praksis danne rammerne for den selvvalgte forskning, således at den hele tiden har udstillingsprojektets problemstillinger og behov for øje og vil kunne understøtte den på forskellige områder.

Forskningen vil i første omgang blive formidlet gennem udstillingen. Men det vil i vid udstrækning ske indirekte gennem de spørgsmål, udstillingen vil rejse på baggrund af forskningen. Udstillingen skal derfor suppleres af andre formidlingsformer, hvor interesserede kan fordybe sig. Der vil i den sammenhæng dels blive tale om en skriftrække af mere faktuel karakter, der vil knytte sig til udstillingen; dels om artikler, der vender sig mod de mere teoretiske problemstillinger.

Selvom ændringen af den permanente udstilling er museets hovedmål i planperioden, udelukker det ikke, at enkelte medarbejdere arbejder med forskningsprojekter, som ikke har snæver tilknytning til udstillingsprojektet. Museet agter eksempelvis at sikre færdiggørelsen af flerbindsværket Den danske flådes historie. Derudover ønsker museet at indlede et projekt, hvor der opbygges en database med nøgleoplysninger om den danske hær. Disse omfatter enheders navne, garnisoner, chefer, faner, uniformer og våben. Akkumulationen af disse oplysninger vil ske relativt langsomt, hvorfor projektet sandsynligvis bedst egner sig til en internetbaseret tilgængeliggørelse. Opbygningen af en sådan base vil imødekomme et stort behov, ikke blot internt på museet, men også i andre kredse, som interesserer sig for eller forsker i den danske hærs historie. Ved én gang for alle at tilvejebringe disse grunddata i en overskuelig og let tilgængelig form, vil mange ressourcer i det daglige arbejde kunne spares.

Forskningsmiljø og -betingelser

Museets AC-personale med forskningsret- og pligt består af følgende fastansatte:

Seniorforsker, Dr. Phil. Hans Henrik Appel	f. 1963
Seniorforsker, Ph.D. Karsten Skjold Petersen	f. 1967

Forsker, Ph.D. Jens Ole Christensen
Museumsinspektør Cand. Mag. Jakob Seerup

f. 1962
f. 1975

Det er museets målsætning for den kommende planperiode, at Jens Ole Christensen skal opkvalificeres som seniorforsker, samt at Jakob Seerup skal tage en ph.d.-grad med henblik på at blive seniorforsker. Museets fremtidige forskerstab vil efter planen komme til at bestå af fire fastansatte seniorforskere. Der er således tale om en koncentration af kræfterne.

Af interesse for denne forskningsplan er også, at museet for tiden bidrager til et samfinansieret ph.d.-studium for Mette Skov. Projektet, der omhandler registreringssystemer, foregår i samarbejde med Danmarks Biblioteksskole.

P.t. er ingen af museets ansatte tilknyttet aktuelle forskningsprogrammer, men de enkelte forskere deltager i forskellige forskningsnetværk (bl.a. Dansk Militærhistorisk Kommission, Forum for Fri Forskning, Marinehistorisk Selskab, Selskab for Dansk Kulturhistorie), ligesom det så vidt muligt tilstræbes at deltage i konferencer i udlandet og derved fastholde kontakter til den militærhistoriske forskning i andre lande.

Det er museets målsætning, at der i den kommende periode skal anvendes følgende årlige ressourcer på forskning:

Seniorforsker, Dr. Phil. Hans Henrik Appel	0,30
Seniorforsker, Ph.D. Karsten Skjold Petersen	0,30
Forsker, Ph.D. Jens Ole Christensen	0,30
Museumsinspektør, Cand. Mag. Jakob Seerup	0,30
I alt	1,20

Det skal hertil bemærkes, at Jakob Seerup som nævnt forventes frikøbt med et ph.d.-stipendium. I givet fald vil han ikke blive medregnet blandt de forskere museet aflønner. I alle museets tidligere forskningsplaner og –beretninger er frikøbte ph.d.-stipendiater på tilsvarende vis ikke medregnet.

Til sammenligning har museet i de forudgående år anvendt følgende årsværk på forskning. De tomme felter markerer, at medarbejderen ikke var ansat det pågældende år:

	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	Snit pr. år
Overinsp. Jens Carl Kirchmeier-Andersen	0,05	0,13	0,17	0,16	0,14	0,16	0,15	0,14
Seniorforsker Hans Henrik Appel	0,20	0,04	0,11	0,32	0,15	0,12	0,01	0,14
Forsker Jens Ole Christensen	0,18	0,38	0,02	0,27	0,31	0,08	0,17	0,20
Forsker Vibeke Enevoldsen	0,00	0,00	0,03	0,19	0,20	0,01	0,10	0,08
Direktør Ole Louis Frantzen	0,11	0,09	0,09	0,11	0,09	0,11	0,10	0,10
Museumsinspektør Ole Lisbjerg Jensen		0,71						0,71
Museumsinspektør Kay Søren Nielsen					0,00	0,01	0,17	0,06
Seniorforsker Karsten Skjold Petersen	0,04	0,17	0,30	0,40	0,41	0,11	*	0,24
Museumsinspektør Jakob Seerup	0,50	0,50						0,50
I alt	1,08	2,02	0,72	1,45	1,30	0,60	0,70	

To af de ovennævnte forskere samt et par andre museumsinspektører vil de kommende år udgøre en udstillingsgruppe, som skal arbejde med forandring af museets permanente udstillinger. Det

forventes, at dette indebærer forskning i et omfang, som ligger ud over de 0,6 årsværk, som de to forskere i denne plan er bevilget.

Af økonomiske ressourcer vil der blive afsat en årlig bevilling til rejser, konferencedeltagelse m.m. på 5.000 kr. til hver af de pågældende forskere, i alt 20.000 kr. årligt.

Forskningsprojekter 2006-09

Foreløbig liste over både store og små forskningsprojekter, som de enkelte medarbejdere ønsker at kaste sig over i de kommende tre år. Det skal bemærkes, at projekter naturligvis kan udgå til fordel for andre som følge af nye ønsker og erkendelser.

Hans Henrik Appel

- Udstillingsafsnit om krige i Danmark 1500-1720.

Jens Ole Christensen

- Udstillingsafsnit om krige i Danmark 1801-2006.
- Udstillingsafsnittet "Krigens karakter".
- Udstillingsafsnittet "Krigens indgriben".

Karsten Skjold Petersen

- De omfattende deserteringer i september 1807.
- Den danske flådes historie 1720-1814.
- Den danske hærs uniformer 1804-1814.
- Rekruttering til den dansk-norske hær under Napoleonskrigene.
- Database om den danske hærs enheder.

Jakob Seerup

- Ph.d.-projekt vedr. den danske enevældens søetat i et internationalt perspektiv.
- Søofficeren Peter Schiønning (1732-1813).
- Wellington og 1807.